

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Instructie voor gebruik:

Dit is het formulier voor de beantwoording van de Beleidskompasvragen ten behoeve van internetconsultatie. Per 29 maart 2023 worden bij nieuwe internetconsultaties de antwoorden op de vragen van het Beleidskompas gepubliceerd. Let op dat dit formulier op enkele punten afwijkt van het reguliere Beleidskompasformulier, aangezien dit formulier terugblijkt op de stappen voorafgaand aan de consultatie.

Alle tekstvakken in het formulier dienen te worden ingevuld en vragen mogen niet worden verwijderd. Indien het voorstel een technische wijziging betreft of om een andere reden beleidsarm is, kan bij de vragen die niet van toepassing zijn worden volstaan met het invullen van "n.v.t."

Verwijder de cursief gedrukte tekst na beantwoording van de vragen.

Titel:

Wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Belanghebbenden zijn de rijksoverheid, toezichthouders en handhavingsinstanties, burgers, bedrijven en professionals. De rijksoverheid, toezichthouders en handhavingsinstanties zijn belanghebbend, omdat deze partijen betrokken zijn bij de directe uitvoering van internationale sanctiemaatregelen van overheidswege. Deze maatregelen leggen beperkingen op aan het economische verkeer, waaronder het financiële-, goederen en dienstenverkeer, in verscheidene sectoren. Burgers, bedrijven en professionals zijn belanghebbend, omdat eenieder verplicht is om zich aan internationale sanctiemaatregelen te houden. Dit is van belang om ervoor te zorgen dat sancties een maximaal effect hebben. Door het naleveren van sancties dragen bedrijven, burgers en professionals concreet bij aan de bevordering van de internationale rechtsorde. Een groot aantal overheidsorganisaties en private partijen is tot nu toe betrokken geweest bij de totstandkoming van het voorstel. Het wetsvoorstel is in preconsultatie gegeven van 14 juli 2023 tot en met 25 augustus 2023. Het betrof een beleidsnota met een aantal eerste voorstellen, inclusief concrete vragen voor respondenten. Hierop zijn 20 reacties ontvangen, waarvan 19 openbare reacties. Daarnaast heeft van 21 tot en met 24 augustus 2023 de Week van de Modernisering van het Nederlandse Sanctiestelsel plaatsgevonden. Op uitnodiging van het ministerie van Buitenlandse Zaken kwamen verschillende experts, maatschappelijk middenveld en vertegenwoordigers van brancheorganisaties bij elkaar om te spreken over de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Kennis en ervaring over de uitvoering van internationale sanctiemaatregelen is breed aanwezig bij verschillende toezichthouders, handhavingsinstanties, bedrijven, professionals, ministeries en in de wetenschap. Omdat internationale sanctiemaatregelen betrekking hebben op verscheidene economische sectoren, disciplines en beleidsterreinen, is de kennis en ervaring sterk invalshoek- en rolafhankelijk. Een *compliance officer*, een opsporingsambtenaar, een hoogleraar op het gebied van het volkenrecht en een douanebeambte – om maar een aantal voorbeelden te noemen – kunnen allemaal expertise en ervaring inbrengen. Het kanaliseren en benutten van deze verschillende expertises is dan ook noodzakelijk voor de goede uitvoering van internationale sanctiemaatregelen.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Het wetsvoorstel is in preconsultatie gegeven via internetconsultatie van 14 juli 2023 tot en met 25 augustus 2023. Het betrof een beleidsnota met een aantal eerste voorstellen, inclusief concrete vragen voor respondenten. Hierop zijn 20 reacties ontvangen, waarvan 19 openbare reacties. Daarnaast heeft van 21 tot en met 24 augustus 2023 de Week van de Modernisering van het Nederlandse Sanctiestelsel plaatsgevonden. Op uitnodiging van het ministerie van Buitenlandse Zaken kwamen verschillende experts, maatschappelijk middenveld en vertegenwoordigers van brancheorganisaties bij elkaar om te spreken over de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel en de voorstellen die daartoe al waren gepubliceerd tijdens de preconsultatie.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

De Sanctiewet 1977 (Sw) is op een flink aantal punten flink verouderd. De Sw is de schakel tussen internationale verplichtingen en afspraken en nationale uitvoering en is in het afgelopen decennium slechts beperkt gewijzigd terwijl de omvang en complexiteit van internationale sanctiemaatregelen sterk is toegenomen. De effectiviteit van sanctiemaatregelen kan alleen gewaarborgd worden als de wetgeving voldoende uitgerust is om toepassing te geven aan een steeds veranderend sanctielandschap.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De snelle evolutie die het sanctie-instrumentarium de afgelopen jaren in EU-verband heeft doorgemaakt in reactie op schendingen van de internationale rechtsorde stelt in toenemende mate eisen aan de uitvoering en de naleving van internationale sancties. Het is de verwachting dat het sanctie-instrumentarium zal zich blijven ontwikkelen en dat de overheid toegerust moet zijn op nieuwe ontwikkelingen.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Specifiek gesignaleerde problemen betreffen onder andere ontbrekende of onvoldoende grondslagen om informatie uit te wisselen, het ontbreken van de mogelijkheid om sanctieschendingen bestuursrechtelijk te handhaven, het ontbreken van overheidsinstrumenten om de effecten van sanctiemaatregelen in Nederland op te vangen bij (langdurige) bevrozingen van economische middelen en behoefte bij marktpartijen aan inzicht in mogelijke relaties met gesanctioneerde personen en entiteiten. Hiernaast kennen sanctiemaatregelen verschillende meldingsplichten, zoals de melding van bevroren tegoeden of de verplichting voor specifieke gesanctioneerde personen of entiteiten om hun tegoeden te melden. Het in ontvangst nemen van deze meldingen is momenteel verdeeld over verschillende meldpunten, wat tot een gefragmenteerd systeem leidt en voor verwarring kan zorgen bij meldingsplichtige instellingen.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Een groot deel van deze problemen is gesignaleerd door de Nationaal Coördinator Sanctienaleving en Handhaving uit mei 2022. Eén van zijn aanbevelingen was om het sanctiestelsel te versterken en ervoor te zorgen dat wet- en regelgeving daarmee gelijke tred houdt.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Als de overheid niets doet, dan zijn de bij de uitvoering van sancties betrokken partijen, onvoldoende uitgerust om goed te kunnen voldoen aan de eisen die gesteld worden vanuit internationale sanctiemaatregelen, en de daarmee beoogde resultaten te helpen verwezenlijken. Daarbij kan niet-naleving van sanctiemaatregelen leiden tot maatschappelijke onrust en verminderd draagvlak voor maatregelen ter bescherming van de internationale rechtsorde.

De regering heeft grondwettelijke opdracht om de ontwikkeling van de internationale rechtsorde te bevorderen, en de verplichting om het nuttig effect van EU-regelgeving te verzekeren en zorg te dragen voor een effectieve handhaving en uitvoering van het Unierecht. Overheidsinterventie is daarom gerechtvaardigd.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het overkoepelende doel van het voorstel is om nog beter te kunnen voldoen aan de eisen die gesteld worden vanuit internationale sanctiemaatregelen, en om de daarmee beoogde resultaten helpen te verwezenlijken. Om de hierboven genoemde problemen te adresseren bevat dit wetsvoorstel een daarvoor aantal oplossingen (zie ook par. 2.1 en 2.2. van het algemeen deel van de MvT). Zo stelt de regering voor om de mogelijkheden om informatie uit te wisselen te verbeteren, bestuursrechtelijke handhaving te introduceren, evenals een regeling voor het beheer van (langdurig) bevroren tegoeden en de mogelijkheid om in bepaalde openbare registers een aantekening te plaatsen bij een relatie met gesanctioneerde personen of entiteiten. De overeenkomst tussen deze voorstellen, is dat deze overheidspartijen, burgers en bedrijven in staat stellen om sancties beter na te leven, beter toe te kunnen zien op de naleving en effectiever te handhaven. Om de gesignaleerde problemen op te lossen, is vereist dat deze voorstellen ook daadwerkelijk worden benut. Dan kan gezegd worden dat de doelen zijn bereikt. Het bepalen hiervan zal evaluatie vergen.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\) en brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Het instellen van sancties is een instrument dat kan worden ingezet wanneer met diplomatie en dialoog geen resultaten (meer) kunnen worden bereikt die wel essentieel zijn voor de veiligheid, goed bestuur, het naleven van mensenrechten en het tegengaan van geweld (SDG 16). Dit sluit aan bij het brede welvaartsthema sociaal kapitaal. In het bijzonder dient sanctienaleving subdoelen 16.3 en 16.4 door het bevorderen van de rechtsregels op nationaal en internationaal niveau en het indijken van onwettige financiële en wapenstromen. De Monitor Brede Welvaart & SDG's 2023 van het CBS toont onder de brede welvaartsgevolgen voor mensen van andere landen (dimensie 'elders') aan dat onder invloed van de geopolitieke spanningen (zoals de oorlog in Oekraïne) verschuivingen in handelsstromen zijn opgetreden. De effecten van het voorstel op de brede welvaart en de SDG's worden uitgebreid toegelicht in par. 6.1 van het algemeen deel van de MvT.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

n.v.t.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

n.v.t.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

n.v.t.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

De verwachte gevolgen van de verschillende opties zijn per deelonderwerp toegelicht in hoofdstuk 3 van het algemeen deel van de MvT.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Tijdens de internetconsultatie zal het voorstel door verschillende organisaties getoetst worden op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid (U&H). Er is een regeldruktoets uitgevoerd (zie par. 6.2 van het algemeen deel van de MvT). De resultaten daarvan zullen worden voorgelegd aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR). Ook is er een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn op meerdere punten in de MvT verwerkt en de DPIA zal meegezonden worden naar de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), wanneer het voorstel daar ter toetsing zal worden voorgelegd.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Het wetsvoorstel moderniseert het Nederlandse sanctiestelsel langs de volgende hoofdlijnen:

- modernisering van de grondslagen om regels te stellen ter uitvoering van internationale sanctiemaatregelen
- de introductie van bestuursrechtelijke handhaving van schendingen van sanctiemaatregelen in aanvulling op het strafrecht.
- de introductie van een bijzondere handhavingsbevoegdheid bij ernstige niet-nakoming of ontduiking van sanctiemaatregelen
- het mogelijk maken van beheer en bewind van (langdurig) bevroren tegoeden en economische middelen
- het creëren van een grondslag om in verschillende openbare registers een koppeling te maken met sancties
- het verder verbeteren van de mogelijkheden die bevoegde autoriteiten, zoals toezichthouders en handhavingsinstanties, hebben om informatie uit te wisselen
- de oprichting van een centraal meldpunt sanctienaleving

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

In hoofdstuk 6 van het algemeen deel van de MvT wordt achtereenvolgens stilgestaan bij de brede welvaartseffecten en de gevolgen van sanctienaleving voor de SDG's. Vervolgens wordt ingegaan op de regeldrukeffecten van het wetsvoorstel, waarbij ook aandacht wordt besteed aan het doenvermogen van burgers. De uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen is onderwerp van gesprek geweest tijdens de beleidsvoorbereiding, en zal in de volgende fase uitgebreider worden toegelicht aan de hand van de uitkomsten van de uitvoeringstoetsen. Op het gebied van de handhaving van internationale sanctiemaatregelen, voorziet het voorstel in de introductie van bestuursrechtelijke handhaving van schendingen van sanctiemaatregelen in aanvulling op het strafrecht. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 3.2 van de MvT.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Het wetsvoorstel biedt het gemoderniseerde kader om uitvoering te geven aan internationale sanctiemaatregelen. De inhoud van die maatregelen komt veelal in VN- en EU-verband tot stand. De insteek bij het voorstel is om een aantal zaken overkoepelend en op toekomstbestendige wijze te regelen. De toekomst is echter ongewis, waardoor altijd het risico zal bestaan dat toekomstige ontwikkelingen om nieuwe aanpassingen zullen vragen. Dit is in het verleden ook het geval geweest met zowel de Sanctiewet 1935 als de Sanctiewet 1977 en is in zekere zin onontkoombaar.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Het is wenselijk om de doeltreffendheid van de wet, de (neven)effecten van de wet in de praktijk, de uitvoerbaarheid, en de afstemming op andere regelingen te evalueren. Hiervoor ligt de gebruikelijke evaluatietermijn van vijf jaar in de rede (zie ook Aanwijzing 5.58 van de Aanwijzingen voor de regelgeving). Het wetsvoorstel bevat een evaluatiebepaling met deze strekking.